

Protocol Sociale veiligheid & werken vanuit de Kanjertaining

Belang van een protocol voor sociale veiligheid, anti-pestten en werken vanuit de Kanjertraining

Leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en -vaardigheden op, het is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen. Daar hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Didactiek en pedagogiek begeleiden dit leer- en ontwikkelingsproces. In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien.

Om een sociaal veilig klimaat te creëren, zetten wij op de Pieter Jongelingschool een eenduidig samenhangend programma in op individueel niveau, op klassikaal niveau en op schoolniveau (preventief). Dit is de Kanjertraining. In dit protocol staat daarover meer informatie. Om een sociaal veilig schoolklimaat ook gestalte te geven in situaties waar het misgaat, werken wij op de Pieter Jongelingschool met een aanvullend protocol voor sociale veiligheid en anti-pestten (curatief).

U vindt in dit document de onderdelen:

1. Onze doelen en uitgangspunten ten aanzien van sociale veiligheid
2. Onze preventieve manier van werken
 - A. Op schoolniveau
 - B. Op klasniveau
3. Onze curatieve manier van werken: wat doen we als het misgaat en hoe doen we dat?
 - A. Gedoe hoort erbij en is leerzaam
 - B. Grensoverschrijdend gedrag en het vierladenmodel
 - C. Incidentenregistratie van geel en rood gedrag
 - D. Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag
 - E. Routeplan bij herhaaldelijk geel of rood gedrag

1. Onze doelen en uitgangspunten ten aanzien van sociale veiligheid

Onze doelen:

- Onze leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, Kanjer-/anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties (preventief handelen) en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt (curatief handelen).

Onze doelen zijn gebaseerd op uitgangspunten van de Kanjertraining.

1. We willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. We geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven. We gaan respectvol met elkaar om. We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media. Indien zich een probleem voor doet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

2. Onze preventieve manier van werken

A. Op schoolniveau

Schoolpleinregels

De afspraken over het buitenspelen staan op sharepoint: [KK Plein- en schoolregels.docx](#)

Deze afspraken zijn bekend bij BSO-, TSO- en schoolmedewerkers.

Monitoring sociale veiligheid

Wij monitoren de (sociale) veiligheidsbeleving van kinderen in groep 5 t/m 8.

Dit doen wij twee keer per jaar met behulp van de KANVAS-vragenlijst 'Sociale veiligheid'. Uitkomsten van deze WMKPO-vragenlijst worden besproken in de teamvergadering en verbeterpunten worden omgezet in acties. Acties worden bewaakt door de Kanjercoördinator, directeur en ib gezamenlijk.

Monitoring welbevinden leerlingen en werken met een groepsplan

We monitoren het welbevinden van kinderen in groep 1 tot en met 8 met behulp van de KANVAS-sociale vragenlijst. We bepalen na afname in oktober of en aan welke groepsdoelen wij (extra, met onze methode Kanjertraining) willen gaan werken. Een groepsplan wordt sowieso opgezet wanneer een gebied in KanVas onder de 75% komt.

Het doel kan liggen op diverse gebieden (welbevinden, betrokkenheid, sociaal initiatief, impulsregulering, enz.). Dit wordt afgesproken in de groeps- en leerlingbespreking (IB – leerkracht). Een groepsplan wordt opgesteld door de eigen leerkracht van een groep. De intern begeleider leest mee in het groepsplan. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij de leerkracht.

Monitoring welbevinden leerlingen en werken met een individueel handelingsplan

Als een leerling extra individuele begeleiding nodig heeft op het gebied van zijn of haar sociaal-emotionele ontwikkeling, betrekken wij allereerst de ouders en (afhankelijk van leeftijd) de leerling. Mogelijk wordt een individueel handelingsplan opgesteld. Ouders / verzorgers worden bij het opstellen van een IHP-gedrag altijd betrokken: bij het opstellen van het IHP, gedurende het lopen van het IHP en bij het evalueren van het IHP. Een individueel handelingsplan gedrag wordt opgesteld door de eigen leerkracht van een groep en intern begeleider samen. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij de eigen leerkracht en de intern begeleider samen.

Incidentenregistratie

Incidenten worden geregistreerd en met deze informatie wordt daadwerkelijk iets gedaan. Meer daarover is te lezen in hoofdstuk 3 van dit document.

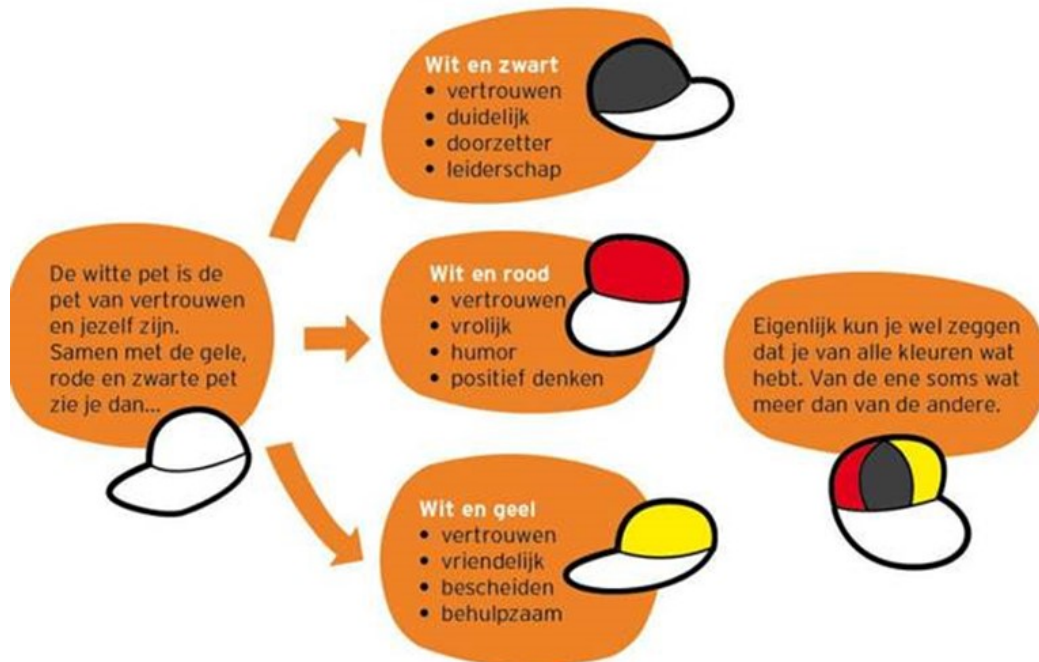

B. Op klasniveau

In iedere klas worden lessen gegeven vanuit de Kanjertraining. We bespreken en oefenen in deze lessen (gewenst) gedrag. Dit gewenste gedrag is van toepassing op kinderen en volwassenen. Er zijn een aantal standaardmaterialen die we op klassenniveau inzetten: de petten; de afsprakenposter; de smileyposter.

De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om op een bepaalde wijze te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Wanneer je doet als een Kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander. Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriendje van het kind. En laat het kind ook kind zijn. Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties. Je kunt jezelf zijn in een combinatie van de witte met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander. Ouders en leerkrachten laten met de witzwarte pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen. De rode pet in combinatie met de witte

pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativierend, luchtig, handelt met levensvreugd. Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speels kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativieren. Je toont optimisme en vrolijkheid. Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden. Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.

Het gaat mis als je niet doet als jezelf

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg.
Je doet dan zo:

Ik schop, sla, duw, pest.

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit en doe mee met de zwarte pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

Belangrijk: alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet). In klassen waar het vertrouwen wegvalt,

ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt' en hebben de kans om de witte pet weer op te zetten.

Afspraken op de Pieter Jongelingschool:

- In het aanspreken van kinderen gebruiken we de petten en hanteren we dus de Kanjertrainingstaal. Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.
- We koppelen een pet nooit aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind *doet* als een rode pet op een moment, en *is* de rode pet niet.
- In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

De smileyposter

In alle klassen hangt onderstaande smileyposter. Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De smiley-poster geeft handvatten voor bespreking hiervan, juist op cruciale momenten. De smileyposter is ook van toepassing op de volwassenen rondom de leerlingen. Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten?

In de smileyposter gaat het ook over de motor en benzinetoevoer. Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan.

We maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven. In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag. De leerkracht probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. De leerkracht spreekt benzinegevers aan: *“Geef maar geen benzine”*. Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van de leerkracht.

Afspraken op de Pieter Jongelingschool:

- In het aanspreken van kinderen en voor- of nabespreken van sociale situaties, gebruiken we smileyposter en hanteren we dus de Kanjertrainingstaal (zoals de motor, benzine, enz.).
- Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: We spreken met respect over en met elkaar en zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school.
- Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het vervelend. We geven dan rustig onze grens aan, zodat de ander rekening met ons kan houden.

Om over na te denken voor ouders thuis...

- Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de klas. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen (*“oohhh, stil nou eens, nouou, hou nou op...”*). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand.
- Waar geeft u thuis benzine aan? Lacht u om storend gedrag van uw kind, dan zal uw kind hiermee doorgaan. Spreekt u alleen uw kind aan op negatief gedrag, dan zal uw kind daarmee aandacht vragen. Geef daarom veel complimenten en benoem dus gedrag wat u prettig vindt. Dan zal dat gedrag versterkt worden.

De Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school zijn deze uitgangspunten op de Afsprakenposters te vinden. Ze zijn leidraad voor in de klaslokalen en op het schoolplein. De kleuren op de poster verwijzen naar de petten. Hieronder staan de posters zoals bedoeld voor de kleuters.

Onmacht vs. Onwil

Tot slot, is het belangrijk om te weten dat de Kanjertraining als uitgangspunt heeft dat kinderen zich niet willen misdragen. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Dat onderscheid maken vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden (onwil), dan reageert de school grenzen stellend (zie volgend hoofdstuk).

Wat helpt bij onmacht:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: *“Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas”*. Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.

- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: *“Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?”*
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Kind blijft bij de leerkracht ('puppytraining'), 1 tot 6 weken (zie toelichting bij interventies op KanVAS)
- Kind voorbereiden op nieuwe situaties voordat de hele klas instructie krijgt.
- Coachingsgerichte benadering: voordoen is nadoen, *“je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet”*, op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren
- Leerkracht en ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVAS) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVAS komen en een plan van aanpak maken.
- Individuele kinderen die sociaal vastlopen kunnen met hun ouders een ouder-kind training volgen. Ouders kunnen hiervoor kijken op www.kanjerttraining.nl. Of ze kunnen worden doorverwezen naar specialistische hulp indien nodig.

3. Onze curatieve manier van werken: wat doen we als het misgaat en hoe doen we dat?

A. Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen, maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

B. Grensoverschrijdend gedrag en het vierladenmodel

Echter, wanneer 'gedoe' de norm wordt en/of het 'gedoe' vergroot zich naar ongewenst gedrag, spreken we over grensoverschrijdend gedrag. Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst, onveilig en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren.

Wanneer het preventieve handelen niet afdoende werkt en grensoverschrijdend gedrag ontstaat, hanteren we op de Pieter Jongelingschool het kaderen in het vier ladenmodel.

Ernstig/zwaar probleemgedrag Incidenteel	Ernstig/zwaar probleemgedrag Frequent
Licht probleemgedrag Incidenteel	Licht probleemgedrag Frequent

Het vierladenmodel verdeelt grensoverschrijdend gedrag in vier categorieën met twee hoofdgebieden: incidenteel/frequent en ernstig/licht.

Wanneer het grensoverschrijdende gedrag voorkomt, wordt het door leerkracht (eventueel in samenspraak met IB of directeur) ingeschaald.

Ondersteuning of disciplineren?

Bij iedere gedraging kunnen twee belangrijke vragen worden gesteld:

- Heeft de leerling pedagogische ondersteuning nodig? Oftewel: geef ik de leerling nog een kans om te leren? (ondersteuning)
- Wil je het gedrag van de leerling controleren en eventueel bestraffen? (discipline)

Groen gedrag: vraagt om snelle reactie van de leerkracht en vraagt van leerkracht om strategieën toe te passen die onopvallend en zonder veel moeite kunnen worden toegepast. Bij groen gedrag is zowel ondersteuning als disciplineren niet aan de orde.

Voorbeelden van groen gedrag: stiekem iets eten tijdens de les; ongevraagd door de klas lopen; door de instructie van de leerkracht heen praten maar na correctie hiermee stoppen; niet luisteren naar de aanwijzingen van de leerkracht maar na correctie dit wel doen; praten tijdens het zelfstandig werken; ongepast taalgebruik.

Blauw gedrag: vraagt om opnieuw snelle reactie van de leerkracht, daarnaast om ondersteuning van het kind. De discipline vindt plaats, maar mild. Denk aan: afspraken maken met duidelijke consequenties als het goed of fout gaat en/of er wordt gewerkt met een individuele interventie. Voorbeelden van blauw gedrag: het groene gedrag zoals hierboven omschreven is een gewoonte geworden en zorgt voor serieuze problemen (voor het kind, de groep, de leerkracht) maar er is geen sprake van fysieke onveiligheid.

Geel gedrag: ondersteuning is laag, maar de disciplineren vindt plaats. Disciplinemaatregelen voorbeelden: vergoeding van de materiële kosten, gesprek met ouders, onplezierige maatregel (schrijfstraf, nablijven, uitsluiting activiteit), tijdelijke verwijdering uit de groep (time-out kort). Los van de gekozen disciplinemaatregel is het aan te bevelen om te onderzoeken waar het gedrag van de leerling vandaan komt, om te voorkomen dat dit gedrag doorschiet naar rood gedrag.

Voorbeelden van geel gedrag: geel gedrag is ernstig, maar komt één keer (voor de eerste keer) voor bij de leerling. Denk aan vernieling van schoolmaterialen; een vechtpartij; uiten van een bedreiging; de klas ontregelen en geen gezag aanvaarden; pesten.

Rood gedrag: ondersteuning is hoog en discipline vindt plaats. Disciplinemaatregelen voorbeelden: herstelgesprek met slachtoffer, schrijven van een brief aan het slachtoffer, excuses uitspreken aan het groepje, nauw contact met ouders / gedragscontract, onplezierige maatregel of verwijdering uit groepje, schorsing (maximaal een week), permanente verwijdering (onder strikte voorwaarden). Ondersteuningsvoorbeelden: betrekken OnderwijsPunt, betrekken Samenwerkingsverband, betrekken jeugdarts GGD, bespreking in OT, betrekken wijkteam, etc.

Voorbeelden van rood gedrag: het gele gedrag zoals hierboven omschreven is een gewoonte geworden en zorgt voor serieuze problemen (voor het kind, de groep, de leerkracht) en er is sprake van onveiligheid. Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders? Is dat zo, dan gaat het om 'rood gedrag'. Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

C. Incidentenregistratie van geel en rood gedrag

Leerlingen een (sociaal) veilige omgeving bieden vraagt om meer dan alleen een protocol. Wanneer we als school bijhouden wat er speelt, kunnen knelpunten worden gesignaleerd en kan het protocol daarop worden aangepast. Op de Pieter Jongelingschool werken wij daarom met een incidentenregistratie.

Binnen de school hebben leerkrachten de verantwoordelijkheid voor de incidentenregistratie. Dit gebeurt in Parnassys ('notities'). Directeur, Kanjercoördinator en intern begeleider worden er (d.m.v. mail) van op de hoogte gesteld dat incidentenregistratie plaatsgevonden heeft (ongeacht kleur of numerieke volgorde).

Vindt een geel incident voor de eerste maal plaats, dan wordt gekozen voor 'Incidentenregistratie 1'.
Vindt een geel incident voor de tweede maal plaats, dan wordt gekozen voor 'Incidentenregistratie 2'.
Vindt een geel incident voor de derde maal plaats, dan wordt gekozen voor 'Incidentenregistratie 3'.
Vindt een geel incident voor de vierde maal plaats, dan wordt gekozen voor 'Incidentenregistratie rood'.

Vindt een rood incident plaats, dan wordt gekozen voor 'Incidentenregistratie 1 rood' en vindt z.s.m. een gesprek plaats met ouders, leerkracht, directeur en IB én kan worden overgegaan op het protocol schorsing en verwijdering van CorDeo. Dit wordt aan ouders toegelicht in het gesprek dat plaatsvindt.

Registreren is geen doel op zich, incidentenregistratie is een instrument om het veiligheidsbeleid te evalueren en waar nodig bij te stellen. Registratie heeft dan ook slechts zin als er periodiek iets met de verzamelde gegevens wordt gedaan. Jaarlijks nemen directeur, Kanjercoördinator en intern begeleider (in juni/juli) de genoteerde registraties door. Het analyseren van de cijfers, signaleren van trends en het vertalen daarvan naar beleid, maatregelen en voorzieningen zijn voorwaarden voor een zinvolle incidentenregistratie in het schooljaar dat volgt.

D. Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

	Stap 0. Grensoverschrijdend gedrag vindt plaats.		
	Stap 1a. Grensoverschrijdend gedrag wordt ingeschaald (middels het vier ladenmodel).		
	Stap 1b. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdend gedrag concreet richting leerling, gevolgd door wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel). De leerkracht vraagt de leerling of dat zijn/haar bedoeling is. "Ik zie/ hoor dat... En ik merk dat.../ ik heb er last van/ de klas heeft er last van.... Is het je bedoeling om.../ wil je echt ...?"		
Groen gedrag stopt. Stap 2. De leerkracht bekrachtigt dit: "Fijn dat je met het gedrag stopt, hoe ga je het de volgende keer doen?/ Wat spreken we af voor de volgende keer?"	Blauw gedrag gaat door/ herhaalt zich op later moment/ is er de volgende dag opnieuw. Stap 2. De leerkracht benoemt dit met verbazing. "Meen je dat? Blijf je hiermee doorgaan?"	Geel gedrag dat 1-3 keer plaatsvindt: Stap 2. Leerkrachttaal toont bij geel leiderschap en korte zinnen. "Kijk me aan", "Ik wil dat je nu....", "Stoppen nu", "Hier geven... (mat.) "Je hebt nu de keus...." Er volgt geen ondersteuning. Stap 3. Er volgt disciplineren. Bijv.: vergoeding van de materiële kosten, onplezierige maatregel (schrijf-stelstraf, nablijven, uitsluiting activiteit), tijdelijke verwijdering uit de groep (time-out kort).	Rood gedrag (of geel gedrag dat 4 of meer keer plaatsvindt): Stap 2. Bij rood gedrag is het een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen. Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het

		Stap 4. Het gedrag wordt de 1^e, 2^e en 3^e keer geregistreerd in Parnassys (en alle bijbehorende stappen doorlopen). In een kindgesprek wordt onderscheid gevonden tussen onmacht/ onwil en gezocht naar de oorzaak van het gedrag. Geel gedrag dat 4 of meer keer plaatsvindt: Er wordt overgegaan op incidentenregistratie kleur rood (met bijbehorende acties). Stap 5. In alle gevallen van 'geel' worden ouders geïnformeerd. Dit in ieder geval tekstueel (Parro) en eventueel ook telefonisch. Bij de vierde maal geel gedrag, wordt overgegaan op 'rode inschaling' en vindt een gesprek plaats (zie stap 5 rechts).	ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: <i>"Uit elkaar nu!"</i>
Er volgt geen ondersteuning. Er volgt geen disciplineren.	Stap 3. Er volgt ondersteuning. Stap 4. Er volgt disciplineren. Er worden afspraken gemaakt met duidelijke consequenties als het goed of fout gaat en/of gewerkt met een individuele interventie.	Er wordt overgegaan op incidentenregistratie kleur rood (met bijbehorende acties). Stap 5. In alle gevallen van 'geel' worden ouders geïnformeerd. Dit in ieder geval tekstueel (Parro) en eventueel ook telefonisch. Bij de vierde maal geel gedrag, wordt overgegaan op 'rode inschaling' en vindt een gesprek plaats (zie stap 5 rechts).	Stap 3. Er wordt ondersteuning opgestart. Stap 4. Er vindt disciplineren plaats. Stap 5. In alle gevallen van rood, worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school. Zie daarvoor het volgende stappenplan.

E. Routeplan bij herhaaldelijk geel of rood gedrag

Zoals hierboven vermeld, worden ouders tekstueel geïnformeerd bij 'geel gedrag'. Telefonisch gebeurt eventueel daarbovenop (inschatting leerkracht/dir/ib).

Er vindt een gesprek met ouders plaats bij 'rood gedrag' of 'geel gedrag meer dan vier keer'. Dit gesprek heeft de volgende inhoud en het proces behelst de volgende stappen:

Start gesprek: context schetsen en gedrag bespreken. Afsluiten met centrale vraag: "Keuren ouders het gedrag goed?"		
Reactie ouders: Nee	Reactie ouders: Nee, maar...	Reactie ouders: Ja. Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, de rode kant van de smileyposter wordt goedgekeurd door de ouders.
Reactie dir/ib/lkr: - Hulp aanbieden - Samen plan van aanpak opstellen	Reactie dir/ib/lkr: - Benoemen schoolafspraken (waaronder Smileyposter) - Benoemen dat er binnen school geen excuus en plaats is voor wangedrag Reactie ouders: Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen. Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten. Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.	Reactie dir/ib/lkr: Actie 1. Schoolgrenzen aangeven. "We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas. Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij. Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden. Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie." Actie 2a. Ouders krijgen bedenktijd. Kind krijgt kans om verbeterd gedrag te tonen (met de ondersteuning die geboden wordt).

		Actie 2b. In de bedenktijdperiode wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het bestuur moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft. Te denken valt aan. - Contract opstellen met duidelijke afspraken - Het kind wordt een of twee klassen hoger of lager geplaatst, in een "oefenklas" - Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school - Feedbackoefeningen doen - Consequenties bedenken wanneer leerling het leren belemmert. Bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang. - Kind blijft bij de leerkracht (puppytraining, Kanjertr.) Actie 3. Na bedenktijdperiode vragen: 'Is dit de juiste school voor uw kind?' 'Is het gedrag van het kind veranderd?' Is op één van de twee vragen het antwoord 'nee', dan gezamenlijk op zoek naar een andere school. Is het gedrag van het kind niet verbeterd (met de geboden ondersteuning)? - Schorsing of verwijdering binnen de grenzen van de leerplichtwet, zie stappenplan schorsing en verwijdering CorDeo.
--	--	---

		Protocol time-out schorsen verwijderen
--	--	--

